

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«_____» червня 2022 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

Тема: «Облік і аналіз доходів банківської установи»

Виконала: Анастасія ТОДОРЕНКО

Керівник: доктор економічних наук, професор Марина ЄВТУШЕНКО

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - д. е. н. професор Марина ЄВТУШЕНКО

другий розділ - д. е. н. професор Марина ЄВТУШЕНКО

Нормоконтролер: к.е.н., професор Зоряна МОКРИНСЬКА

Київ 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«16» травня 2022 р.

ЗАВДАННЯ на виконання випускної роботи

здобувача вищої освіти ТОДОРЕНКО Анастасії Олександрівни
(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема випускної роботи «Облік і аналіз доходів банківської установи»
затверджена наказом ректора від №

2. Термін виконання роботи: з 23.05.2022 до 19.06.2022.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, дані обліково-інформаційної системи банку, первинні документи, облікові реєстри, фінансова, податкова, статистична звітність АТ «ПУМБ»

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ
ДОХОДІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1. Доходи банківської установи як об'єкт обліку і аналізу

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку і аналізу доходів банківської установи

1.3. Організація та задачі обліку і аналізу доходів банківської установи в умовах АТ «ПУМБ»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І АНАЛІЗ ДОХОДІВ В УМОВАХ АТ «ПУМБ»

2.1. Документальне оформлення операцій та облік доходів банківської установи

2.2. Відображення доходів банківської установи у фінансовій, податковій і статистичній звітності

2.3. Аналіз доходів та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи банківської установи

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:
 ЛИСТ 1. Доходи Банківської установи як об'єкт обліку і аналізу. ЛИСТ 2. Нормативно-правове регулювання обліку і аналізу доходів банківської установи. ЛИСТ 3. Організація та задачі обліку і аналізу доходів банківської установи в умовах АТ «ПУМБ». ЛИСТ 4. Документальне оформлення операцій нарахування доходів банківської установи та їх облік. ЛИСТ. 5. Відображення доходів банківської установи у фінансовій, податковій і статистичній звітності. ЛИСТ. 6. Аналіз доходів та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи банківської установи

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу випускної роботи та надання його керівнику	23.05.2022 – 29.05.2022	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу випускної роботи і надання його керівнику	30.05.2022 – 05.06.2022	
3	1. Узгодження випускної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на випускну роботу. 4. Підготовка виступу.	06.06.2022 – 08.06.2022	
4	1. Переплетення випускної роботи. 2. Подання випускної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	09.06.2022 – 10.06.2022	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к. е. н., доцент Марина ЄВТУШЕНКО		
РОЗДІЛ 2	к. е. н., доцент Марина ЄВТУШЕНКО		

8. Дата видачі завдання: «16» травня 2022 р.

Керівник випускної роботи _____Марина ЄВТУШЕНКО

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____Анастасія ТОДОРЕНКО

(підпис здобувача)

ВСТУП

Актуальність проблеми. Науково обґрунтовані підходи до Банківського менеджменту розроблялися паралельно з формуванням вітчизняної банківської системи, що співпало з початком формування ринкових відносин. Банки, які мають чітку підсистему управлінського обліку, що включає елементи планування та прогнозування, мають значні переваги у посиленні конкуренції в банківському секторі.

Самостійно розробляючи процедури управлінського обліку, банки стикаються з низкою невирішених питань теоретико-методологічних, щодо обліку доходів та витрат. Внаслідок цього виникає потреба у аналізі, групуванні, дослідженні та узагальненні планової та фактичної інформації про доходи та витрати та формуванні в рамках системи бухгалтерського обліку ефективних методів обліку доходів та витрат, калькулюванні собівартості банківських продуктів.

Разом із плануванням, аналізом, контролем ця методика дозволить виділити управлінський облік у самостійну підсистему загальної системи обліку та підвищить ефективність діяльності банківської установи.

Також потребує вдосконалення метод економічного аналізу доходів і витрат Банківської установи, що впливає на якість та повноту формування інформаційної бази як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

В економічній літературі на сьогодні немає комплексних досліджень формування та розподілу прибутку від діяльності комерційних банків. Залишається невирішеним питання гармонізації таких понять, як банківська ліквідність та прибутковість, що впливає на стабільність банківських установ, економіку та захист інтересів вкладників та кредиторів банків.

Комерційні банки є основною ланкою банківської системи. Основне призначення комерційних банків - максимізація прибутку. Таким чином,

операційний прибуток є найважливішою передумовою і причиною зацікавленості в результатах фінансової діяльності.

Збільшення прибутку є основою фінансової бази самофінансування, вирішення проблем соціальних і матеріальних потреб. Найважливішими для оцінки виробничо-фінансової складової комерційного банку є показники прибутку.

Фінансовий результат як основний результат підприємницької діяльності забезпечує потреби банку та держави в цілому. Важливу роль для прийняття управлінських рішень на основі фінансових результатів банку відіграє аналіз факторів, що впливають як на кінцевий результат (прибуток чи збиток) звітного періоду, так і на його складові.

В умовах фінансової кризи депозити фінансових результатів комерційних Банків є одним із важливих джерел фінансування, а крім того, одним із засобів збільшення власного капіталу банківського сектору регіону.

Концептуальні відмінності податкового законодавства від положень і норм національних стандартів бухгалтерського обліку призвели до відмінності економічної сутності валового доходу та валових витрат від сутності фінансових доходів і витрат.

Як наслідок, виникла об'єктивна необхідність організації та впровадження в систему бухгалтерського обліку комерційного банку підсистеми обліку для цілей оподаткування.

Вагомий внесок у дослідження проблем організації і методології обліку і аналізу доходів банківської установи, були написані праці вчених та фахівців: вітчизняних – Л.М.Кіндрацької, Ф.Ф.Бутинця, В.Г.Лінника М.В.Кужельного, М.С.Пушкаря, А.М.Мороза, М.І.Савлука, В.І.Ричаківської, М.Г.Чумаченка, В.В.Сопка та зарубіжних –М.Вебера, В.Ю.Баликова, Т.П.Карпової, К.Друрі, Т.Скоуна, Б.Нідлза.

Напрями удосконалення аналізу та потреби, планування банківської діяльності у своїх працях обґрунують вітчизняні автори: А.В.Каліна, Г.В.Митрофанов, О.Д.Заруба, І.М.Парасій-Вергуненко, Л.О.Примостка,

К.Є.Раєвський, Р.І.Тиркало, З.І.Щибиволок, а також зарубіжні: О.В.Кукушкіна, В.Є.Черкасов, Ю.С.Масленченков.

Мета випускної роботи – на резоні опрацювання теоретико-практичних засад обліку, аудиту та сформуванню комплексного уявлення про облік і аналіз доходів банківської установи.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки наступних **завдань**:

1. уточнити дефініцію поняття доходів банківської установи;
2. охарактеризувати правове регулювання облік і аналіз доходів Банківської установи;
3. оглянути організацію та задачі обліку і аналізу доходів банківської установи в умовах АТ «ПУМБ»;
4. розглянути документальне оформлення операцій та облік доходів Банківської установи;
5. визначити відображення доходів банківської установи у фінансовій, податковій і статистичній звітності;
6. проаналізувати доходи та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи банківської установи.

Об'єкт дослідження – процес методичного та організаційного забезпечення обліку і аналізу доходів банківської установи.

Предмет дослідження – сукупність методико-теоретичних та практично-наукових аспектів обліку та аналізу доходів банківської установи АТ «ПУМБ».

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові публікації вітчизняних вчених, академічні видання, матеріали наукових конференцій, інтернет-ресурси, матеріали фінансової звітності з сайту банку АТ «ПУМБ».

Структура, зміст та обсяг випускної роботи. Випускна робота складається із вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу та загального, списку використаних джерел та додатків.

Основний зміст випускної роботи розміщено на 90 сторінках друкованого тексту, у тому числі 8 таблиць, 2 рисунків та 3 додатки на 20 сторінках. Список використаних джерел налічує 40 найменувань і подано на 5 сторінках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азізова К.М. Аналіз та оцінка конкурентного середовища банківської установи. *Економічний простір*. 2013. № 78. С. 180-190. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2013_78_19. (дата звернення 06.06.2022).
2. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси . : навч. пос. П. : РВ ПДАА, 2018. 350 с.
3. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності : навч.підручник К. : КНЕУ, 2014.
4. Гладких Д. Основні складові доходів і витрат українських банків. *Вісник Національного Банку України*. 2013. № 5 (207) С. 22—33.
5. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 27.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 04.06.2022).
6. Д'яконова І. І. Методичні підходи до формування стратегії банків України в умовах невизначеності. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 40. С. 5-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_3. (дата звернення 05.06.2022).
7. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
8. Дудченко В. Ю. Етапи формування та сучасні проблеми розвитку банківської системи України. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 40. С. 99-108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_13. (дата звернення 05.06.2022).
9. Енциклопедія банківської справи України: енциклопедія / за ред.. В.С.Стельмаха К.: Молодь, Ін Юре, 2001. – 680 с. (дата звернення 05.06.2022).
10. Калініченко О. Нові підходи до визначення рентабельності

банківської діяльності в сучасних умовах. *Вісник НБУ*. 2010. № 7. С. 48-52. (дата звернення 05.06.2022).

11. Камінська М. Б. Особливості організації обліку доходів і витрат у банках. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2015. № 2(2). С. 147-153.

12. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. Дата оновлення: 09.06.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 11.06.2022).

13. Кодекс про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. Дата оновлення: 26.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 11.06.2022).

14. Корпанюк Т. М., Марченко С. О. Правила обліку нарахування доходів і витрат комерційних Банків України. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. 2017. №13. С. 132-135.

15. Корпанюк Т.М., Марченко С.О. Правила обліку нарахування доходів і витрат комерційних банків України. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип.13(1). С.132-135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13%281%29_30 (дата звернення: 20.05.2022).

16. Криклій ОА. Управління прибутком банку. монографія / за заг. наук. ред.О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. 136 с. (дата звернення 05.06.2022).

17. Кузьмак О. М. Методи оцінки операційних ризиків банківських установ. Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. 2013. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10\(1\)_40](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10(1)_40). (дата звернення 05.06.2022).

18. Макаренко Ю.П., Мороховець К.С. Доходи і витрати у забезпеченні прибутковості комерційних банків України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 10. С. 15-19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_10_5 (дата звернення: 20.05.2022).

19. Марченко К.А. Управління доходами комерційного банку: сутність та особливості. Держава та регіони. *Серія : Економіка та підприємництво*. 2018. № 4. С. 201-205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_4_29 (дата звернення: 20.05.2022).
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
21. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sfs.gov.ua/>.
22. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності. К. : КНЕУ, 2013. 347 с. (дата звернення 05.06.2022).
23. Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ) URL: <https://www.pumb.ua/> (дата звернення: 20.05.2022).
24. Петраковська О. В. Теоретико-методичні аспекти аналізу фінансових результатів діяльності банків. Формування ринкових відносин в Україні. 2009. № 3 (94). С. 145-149. (дата звернення 05.06.2022).
25. Письменна К.С. Шляхи оптимізації доходів та витрат Банку. *Ефективна економіка*. 2012. (дата звернення 04.06.2022).
26. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 16.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 20.05.2022).
27. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. Дата оновлення: 01.08.2021. URL: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 23.04.2022).
28. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. Дата оновлення: 17.04.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 13.05.2022).
29. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 01.07.2021. URL: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 10.04.2022).

30. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова від 24.10.2011 № 373. Дата оновлення: 13.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення: 20.05.2022).

31. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Постанова від 04.07.2018 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text> (дата звернення: 20.05.2022).

32. Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління НБУ від 18.06.2003 №255. Дата оновлення: 27.02.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 05.06.2022).

33. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість : Наказ від 28.01.2016 № 21 № 159/28289. Дата оновлення: 12.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text> (дата звернення: 20.05.2022).

34. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2136-IX. Дата оновлення: 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20> (дата звернення: 14.04.2022).

35. Рудницька О. Шляхи покращення фінансового стану. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2009. №639. С.132–138. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/78.pdf. (дата звернення 05.06.2022).

36. Сайт Аудиторської палати України. URL: <https://www.apu.com.ua>.

37. Сайт газети «Все про бухгалтерський облік». URL: <https://www.vobu.ua/>.

38. Сайт Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. URL: <http://www.apob.org.ua>.

39. Тітова Є. О. Доходи комерційного банку та джерела їх формування за

умов впливу факторів ринкового середовища. Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 3. С. 7-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_3_4. (дата звернення 05.06.2022).

40. Юхимчук В.Д., Рендович П.М. Аналіз діяльності банківських установ на фінансовому ринку України . *Інноваційна економіка*. 2014. № 3. С. 203-207. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_3_29 (дата звернення 05.06.2022).